

Sajtóközlemény

SZENZÁCIÓS TATÁRJÁRÁSKORI RÉGÉSZETI LELETEK KISKUNMAJSÁN

(Bács-Kiskun megye)

„Akiket nem akartak karddal elpusztítani, tűzben elégették”

A Kecskeméti Katona József Múzeum régészei ritka, egyértelműen a tatárjáráshoz köthető nyomokra bukkantak Kiskunmajsaán. A több tucat legyilkolt ember maradványai és elrejtett, most előkerült kincseik kézzelfogható bizonyítékát adják a katasztrófának.

Nemzeti tragédiáink közül talán az 1241-42 évi tatárjárást tartja első helyen kollektív emlékezetünk, még mintegy 775 év távlatából is. Nemigen van olyan magyar, aki ne hallott volna arról a sorscsapásról, melyet Dzsingisz kán örökösei a mongol hadak élén vezettek IV. Béla Magyarországá ellen. Akkori hazánk felfoghatatlanul nagy károkat szenvedett, a legóvatosabb történelmi becslések is legalább 10-20 %-ra becsülik a lakosság pusztulását, de egyes feltételezések szerint az akkori kétmillió lakosság fele odaveszett az alig több mint egy évig tartó hadjárat alatt. Egyes vidékek, így az ország közepe is évtizedekre kihalt, teljesen lakatlan maradt. A korabeli források szemléletesen írják le a tatárok kegyetlenkedéseit e bosszúhadjárat során, de mind közül a legfontosabb krónikás a fenti idézet szerzője, *Rogierius* nagyváradi kanonok volt, aki személyesen élte át a katasztrófát.

Adná magát, hogy egy ilyen pusztítás után a régészek lépten-nyomon ennek nyomaira bukkanjanak. Bár több mint egy évszázada kerülnek felszínre elásott érem- és kincsleletek, ám e közvetett bizonyítékok – hiszen nem volt, aki visszamenjen az elrejtett értékekért – mellett *sokáig mégsem sikerült a régészek ásóinak ennél kézzelfoghatóbb eredményeket elérni*. Pontosan egy évtizede, hogy a tatárjárás leginkább megindító, de egyértelmű nyomai, a tömegesen legyilkolt emberek maradványai kerültek elő egy útépítés során Cegléd mellett. Azóta is *mindössze négy* olyan falu részletét sikerült feltárni, ahol elásott kincsleletek mellett az üszkös romok közti tömegmészárlás mutatta meg a tatárjárás következményeit.

Ezért is számít szenzációnak a Kiskunmajsa mellett most előkerült jelenség, melyet Rosta Szabolcs régész-múzeumigazgató vezetésével tártak fel a kecskeméti, bajai és kiskunhalasi szakemberek. Egy Árpád-kori falu területén, két egykori épületben elrejtett kincsleletet fordított ki az eke. **Több mint 250 ezüstpénz, gyűrűk és egyéb ékszerek mellett rengeteg emberi maradvány feküdt a padlón!** A pénzek többsége IV. Béla magyar király veretei, dénárok és lemezpénzek vagyis bracteáták, de nagy számban voltak nyugati pénzek, az úgynevezett friesachi dénárok is, sőt egy angol pennyt is elrejtettek egykori tulajdonosaik. A leginkább szívszorító *a számtalan megégett embercsont, melyek nagy része gyermekeké volt.*

(Minden azt mutatja, hogy *a szomszédos Szankon tapasztalt eseményekhez hasonló játszódott le itt is.* Szankon 2010-ben egy Árpád-kori házban legalább 34 ember, 17 gyerek és 17 nő maradványaira lelt Sz. Wilhelm Gábor kecskeméti régész. A kiemelkedő kincsleletet, aranygyűrűket és aranypártát,

hegyikristályt és egyéb ezüstértékeket is elrejtő személyek szintén ezen események során lelték halálukat, mikor rájuk gyújtották a házat.)

E nemzeti sorscsapásnak hosszú távú következményei lettek, hiszen a magyarság etnikai expanziója megállt, addigi nagyhatalmi státusza regionális hatalommá csökkent. *Ám az ország mégis talpra állt e hatalmas pusztítás után is, mely így a Magyar Királyság élni akarását és az ország vezetői, különösen IV. Béla, a második honalapító képességét dicsérik.* A mongolok pedig részben belső problémáik miatt, de a Plano Carpini pápai követ által 1246-ban leírt tapasztalataik miatt is, többé nem jelentettek az 1241-42 évihez hasonló veszélyt. *„A tatárok földjén két temető van: az egyikben hantolják el a kánokat, a vezéreket és az összes nemesurakat; bárhol érje őket a halál, ha lehetőség kínálkozik rá, ide hozzák őket. Sok aranyat és ezüstöt temetnek el velük. A másik temetőben azokat helyezik el, akiket Magyarországon öltek meg, ott ugyanis sokan lelték halálukat...”*

A Kiskunmajsán most föllelt kincsleletek, valamint a Kecskeméti Katona József Múzeum tulajdonába nemrég került *szanki* aranykincsek egyéb, eddig soha nem látott értékekkel együtt láthatóak lesznek 2016 őszén a Cifrapalotában, a Múzeum „újszerzeményi” kiállításán.

Forrás: Kecskeméti Katona József Múzeum

Fotók: Ujvári Sándor, MTI

Szakmai kapcsolat: rosta@kkjm.hu